

سخن مدیر مسئول



نظم از گهواره تا گور

نظم از جمله مفاهیم آمیخته با حیات بشر است که از بدو تولد آغاز و در مراحل مختلف رشد و بلندی فرد زندگی او را به اشکال مختلف تحت تأثیر قرار می‌دهد. در برهه‌ای از زندگی و با ورود به سیستم آموزش رسمی متوجه می‌شویم که داشتن نظم و انضباط «نمره» هم دارد، هر چند که این نمره بر خلاف دروسی مانند ریاضی و زمین‌شناسی اغلب حساب و کتاب درستی ندارد و در اکثر مواقع به صورت «دیمی» داده می‌شود. آیا به خاطر دارید که هنگام گرفتن کارنامه قبل از هر چیز از شما سؤال کرده باشند، یا خودتان از کسی پرسیده باشید که «نمره انضباط چند گرفته‌ای؟» این نمره هیچ‌گاه جدی گرفته نشده و خود فرد هم تلاش آگاهانه‌ای برای کسب نمره انضباط بالاتر انجام نمی‌دهد. این بی‌توجهی به مرور در وجودش نهادینه شده و به مراحل بعدی تحصیل یا زندگی وی تسری می‌یابد، و اندرز بزرگان که «ادب مرد به ز دولت او» یا شاید هم «به ز دانش اوست» عملاً بی‌ثمر می‌ماند.

هنگام ورود به محیط کار اگر شخصیت افراد از قبل به شخصیتی منظم تبدیل نشده باشد،

سازمان باید تلاش مضاعفی را به عمل آورد تا بتواند ضمن فراهم آوردن محیط فیزیکی مناسب و حتی نمودن تأثیر عوامل پس زمینه‌ای مؤثر در رفتار کارکنان (از قبیل خانواده و اجتماع)، نظم و انضباط را در شخصیت خشک و انعطاف‌ناپذیر کارکنان خود نهادینه کند. خوشبختانه یا متأسفانه، هیچ سازمانی نمی‌تواند بدون وضع قوانین و مقررات خاص خود، کنترل رفتار کارکنان، و جلوگیری از بروز رفتارهای منحل نظم به حیات خود ادامه دهد و لذا ناگزیر است که با درونی کردن نظم یا تحمیل آن به کارکنان راه را برای افزایش کارایی و تحقق اهداف خود هموار سازد.

البته چنین شیوه‌هایی، هزینه‌هایی را هم به سازمان تحمیل می‌کند که چندان مطلوب نیست. سؤال این است: «اکنون که ما را از نظم‌گریزی نیست؛ پس باید چه کرد؟» و به عنوان بهترین پاسخ باید نظر را متوجه کانون خانواده به عنوان کوچک‌ترین سازمان اجتماعی کرد؛ همان‌جا که نظم نخستین و پایه رفتار اجتماعی انسان شکل می‌گیرد. بدیهی است نظم نهادینه شده در سازمان خانواده در مراحل بعدی زندگی افراد به عنوان اعضای سازمان‌های کاری و سازمان بزرگی به نام جامعه نیز به همراه آنها خواهد بود.

در این شماره، کوشیده‌ایم با بهره‌مندی از نظرات کارشناسان، علاوه بر ارائه تعاریف متفاوت از نظم و انضباط، به ضرورت‌ها و برخی از شیوه‌های کاربردی برقراری نظم در سازمان بپردازیم.

